

UZASADNIENIE

Przepis art. 9g ust. 10 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189 i 2203) upoważnia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Ministrem Obrony Narodowej i Ministrem Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia do określenia: sposobu odbywania stażu, rodzaju dokumentacji załączanej do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego, zakresu wymagań do uzyskania poszczególnych stopni awansu zawodowego, trybu działania komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych, wzorów zaświadczeń o uzyskaniu akceptacji lub zdaniu egzaminu oraz wzorów aktów nadania stopni awansu zawodowego, uwzględniając potrzebę stopniowania i różnicowania wymagań stawianych nauczycielom na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz potrzebę prawidłowego przeprowadzania postępowań kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych.

Opracowanie i wydanie nowego rozporządzenia podyktowane jest koniecznością dostosowania aktu wykonawczego do zmian w rozdziale 3a ustawy – *Karta Nauczyciela* dotyczącym awansu zawodowego nauczycieli, wprowadzonych ustawą z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. poz. 2203). Ze względu na znaczną liczbę różnic w przepisach między projektowanym, a obowiązującym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. poz. 393), zasadne jest wydanie nowego rozporządzenia. Projekt uwzględnia regulacje dotyczące nauczycieli przywróconych do pracy na mocy wyroku sądowego, którzy z powodu rozwiązania stosunku pracy przerwali staż oraz nauczycieli, którzy kontynuują staż na mocy przepisu art. 228 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 z późn. zm.)

Przepisy §1 - §2 projektu rozporządzenia określają materię rozporządzenia.

Przepisy §3 - §4 projektu rozporządzenia regulują kwestie sposobu odbywania stażu, które pozostają tożsame z rozwiązaniami przyjętymi na gruncie rozporządzenia z dnia 1 marca 2013 r. Proponuje się jednak skrócenie terminu składania przez nauczyciela sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, uwzględniającego efekty rozwoju zawodowego dla nauczyciela i szkoły z 30 do 7 dni. Nowy termin, wraz z ustawowym terminem 21 dni od dnia złożenia sprawozdania, w czasie którego dyrektor będzie dokonywał oceny pracy po zakończeniu stażu, pozwoli nauczycielom kończącym staż 31 maja na bezkolizyjne złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzaminacyjnego lub kwalifikacyjnego w terminie do 30 czerwca.

W treści §5 projektu rozporządzenia określone zostały obowiązki opiekuna stażu. Obowiązujące rozporządzenie z dnia 1 marca 2013 r. wskazuje jedynie na konieczność przygotowania przez opiekuna projektu oceny dorobku zawodowego w terminie 14 dni od dnia zakończenia stażu. Ustawa o finansowaniu zadań oświatowych zlikwidowała ocenę dorobku zawodowego. Na mocy nowych regulacji, w ramach oceny pracy nauczyciela oceniany będzie stopień realizacji planu rozwoju. Opiekun stażu będzie przedstawiał dyrektorowi opinię o dorobku zawodowym nauczyciela stażysty lub nauczyciela kontraktowego. Proponuje się

skrócenie czasu na przedstawienie dyrektorowi tej opinii do 7 dni, co jest spójne z terminem składania sprawozdania przez nauczyciela. Ponadto opiekun stażu na mocy nowych przepisów powinien:

- 1) współpracować i wspierać nauczyciela odbywającego staż w procesie wdrażania do pracy w zawodzie, a w przypadku stażu nauczyciela stażysty w szczególności zapoznawać nauczyciela z dokumentami obowiązującymi w danej szkole w tym dokumentacją przebiegu nauczania;
- 2) współpracować z nauczycielem w tworzeniu planu rozwoju, w tym w doborze właściwego doskonalenia zawodowego ustalonego na podstawie: analizy słabych i mocnych stron nauczyciela oraz potrzeb szkoły;
- 3) wspierać nauczyciela w realizacji jego obowiązków zawodowych;
- 4) umożliwić nauczycielowi uczestniczenie w prowadzonych przez siebie zajęciach, w wymiarze co najmniej jednej godziny w miesiącu;
- 5) obserwować zajęcia nauczyciela, w wymiarze co najmniej jednej godziny w miesiącu;
- 6) doskonalić swoje umiejętności i wiedzę niezbędną do pełnienia funkcji opiekuna stażu;
- 7) dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem, w szczególności omawiać z nauczycielem zajęcia prowadzone przez siebie oraz przez nauczyciela;
- 8) inspirować i zachęcać nauczyciela do podejmowania nowych wyzwań zawodowych.

Doprecyzowanie obowiązków opiekuna stażu ma doprowadzić nie tylko do usprawnienia jego pracy, ale też podkreślić niezwykle ważną rolę opiekuna stażu w systemie awansu zawodowego nauczycieli. Ponadto wprowadzane w omawianym zakresie regulacje mają ułatwić dyrektorowi dokonywanie oceny pracy nauczyciela pełniącego funkcję opiekuna stażu.

Przepisy § 6-8 projektu rozporządzenia określają zadania nauczyciela stażysty, kontraktowego i mianowanego, które powinny zostać zrealizowane w okresie stażu, a także wymagania niezbędne do uzyskania stopnia awansu zawodowego odpowiednio nauczyciela kontraktowego, mianowanego lub dyplomowanego. Zadania i wymagania zostały dostosowane do aktualnych wyzwań jakie stoją przed nauczycielami, przy czym na każdym etapie rozwoju nauczyciel będzie zobligowany do przeprowadzenia i dokonania ewaluacji zajęć otwartych, w przypadku:

- nauczyciela stażysty - co najmniej jednym dla nauczycieli szkoły.
- nauczyciela kontraktowego - co najmniej dwóch dla nauczycieli szkoły, w obecności, w miarę możliwości, doradcy metodycznego w zakresie prowadzonych zajęć przez nauczyciela;
- nauczyciela mianowanego - co najmniej trzech dla nauczycieli, w tym z innych szkół, w obecności, w miarę możliwości, doradcy metodycznego w zakresie prowadzonych zajęć przez nauczyciela lub nauczyciela konsultanta albo przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny, przy czym obowiązek przeprowadzenia i ewaluacji zajęć otwartych nie będzie dotyczył nauczycieli zwolnionych od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć tzw. pensum lub nauczycieli o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy – Karta Nauczyciela.

Przepis § 9 projektu rozporządzenia reguluje kwestie dokumentacji załączanej do wniosku o wszczęcie postępowania egzaminacyjnego lub kwalifikacyjnego. Nauczyciel będzie musiał przedstawić poświadczone przez dyrektora szkoły (pracodawcę) kopie dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje zawodowe, a w przypadku nauczyciela

kontraktowego lub nauczyciela mianowanego także poświadczoną kopię aktu nadania stopnia awansu zawodowego. Zaświadczenie dyrektora będzie zawierało dane o:

- a) wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz nauczanym przez niego przedmiocie lub rodzaju prowadzonych zajęć w dniu wydania zaświadczenia oraz w okresie odbywania stażu;
- b) dacie zatwierdzenia planu rozwoju nauczyciela i dacie złożenia przez nauczyciela sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego.

Ponadto do wniosku nauczyciel będzie załączać:

- kopię ostatecznej oceny pracy dokonanej po zakończeniu stażu uwzględniającej stopień realizacji planu rozwoju zawodowego nauczyciela i kopię sprawozdania z realizacji planu rozwoju, a w przypadku nauczyciela mianowanego dodatkowo opis i analizę realizacji dwóch wymagań w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów dla nauczyciela i szkoły oraz ewentualnie poświadczoną kopię dyplomu lub świadectwa potwierdzającego zaawansowaną znajomość języka obcego w rozumieniu przepisów w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli - jeżeli nauczyciel realizował zadanie, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 3 lit. c.

W przypadku nauczycieli, których okres stażu wydłuży się ze względu na niepozostawanie w stosunku pracy lub nieobecności, dyrektor szkoły będzie zobligowany do odnotowania w zaświadczeniu przyczyny wydłużenia stażu wraz z podstawą prawną i datami odpowiednio niepozostawania w stosunku pracy lub nieobecności w pracy nauczyciela. Rezygnuje się natomiast z załączania kilku zaświadczeń przez nauczyciela, który w okresie stażu zmieniał miejsce zatrudnienia lub był zatrudniony w kilku szkołach, w każdej w wymiarze niższym niż $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć. Zgodnie z ustawową właściwością, dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za przebieg stażu. Zatem dyrektor dokonujący oceny pracy nauczyciela posiada wiedzę na temat stażu nauczyciela i wymiaru jego zatrudnienia w całym okresie stażu. Zadaniem organu przeprowadzającego analizę formalną wniosku będzie stwierdzenie, czy nauczyciel odbywał staż zgodnie z przepisami prawa, w tym czy mógł odbywać go będąc zatrudnionym w wymiarze niższym niż $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć.

Zaproponowana dokumentacja będzie mniej obszerna, zwłaszcza dla nauczyciela ubiegającego się o stopień nauczyciela dyplomowanego, ponieważ zamiast opisu i analizy co najmniej sześciu wymagań, nauczyciel dokona tylko dwóch. Zrezygnowano także z obowiązku załączania analizy przypadku.

Dokumentacja załączona do wniosku dyrektora, wizytatora lub nauczyciela urlopowanego lub zwolnionego ze świadczenia pracy na podstawie przepisów o związkach zawodowych, co do zasady jest tożsama z dokumentacją obowiązującą na podstawie rozporządzenia z 1 marca 2013 r. Jednocześnie nauczyciele mianowani, od których nie będzie wymagana ocena pracy, a są zatrudnieni na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne w urzędach organów administracji rządowej, kuratoriach oświaty, specjalistycznej jednostce nadzoru, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych lub organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich oraz szkołami przy zakładach karnych oraz nauczyciele urlopowani na podstawie przepisów o związkach zawodowych będą zobowiązani do załączenia do wniosku opisu i analizy realizacji czterech, zrealizowanych wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia nauczyciela dyplomowanego.

Przepisy § 10-11 projektu rozporządzenia dotyczą ekspertów powoływanych w skład komisji egzaminacyjnej lub kwalifikacyjnej oraz analizy formalnej dokumentacji. Regulacje te

są tożsame z regulacjami z rozporządzenia z 1 marca 2013 r. Jednak ze względu na trudności organów powołujących komisje w zakresie powoływania ekspertów tego samego przedmiotu lub prowadzących ten sam rodzaj zajęć co nauczyciel wnioskujący, proponuje się zapis wskazujący, że organ powołujący komisję egzaminacyjną dla nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego lub komisję kwalifikacyjną dla nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego ustalając skład komisji, będzie zapewniał w niej udział ekspertów posiadających kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole tego samego typu i rodzaju co szkoła, w której nauczyciel jest zatrudniony, z których co najmniej jeden, w miarę możliwości, naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć co nauczyciel. Natomiast dyrektor szkoły powołujący komisję egzaminacyjną dla nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego będzie zapewniał w niej udział eksperta posiadającego kwalifikacje z zakresu psychologii lub pedagogiki, w tym pedagogiki specjalnej. Obecnie w skład komisji kwalifikacyjnej na stopień nauczyciela kontraktowego nie powołuje się eksperta. Udział takiej osoby w komisjach egzaminacyjnych przyczyni się do zobiektywizowania oceny nauczyciela zwłaszcza w zakresie jego tzw. umiejętności miękkich i przydatności do zawodu nauczyciela.

Przepis § 12 projektu rozporządzenia dotyczy przebiegu egzaminu lub rozmowy kwalifikacyjnej. Nowe egzaminy oraz rozmowa kwalifikacyjna będą zawierały moduł praktyczny, co ułatwi zweryfikowanie przez komisję, czy nauczyciel spełnia wymagania na kolejny stopień awansu. Proponuje się, aby komisja egzaminacyjna zapoznała się z oceną pracy nauczyciela i sprawozdaniem z realizacji planu rozwoju zawodowego oraz przeprowadziła egzamin, w czasie którego nauczyciel ubiegający się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego lub mianowanego:

- 1) dokona prezentacji dorobku zawodowego;
- 2) odpowie na pytania członków komisji dotyczące wymagań niezbędnych do uzyskania odpowiednio stopnia nauczyciela kontraktowego lub stopnia nauczyciela mianowanego;
- 3) w formie praktycznej zaprezentuje swoją wiedzę i umiejętności, w szczególności poprzez:
 - a) zaproponowanie rozwiązania problemu związanego z pełnionymi obowiązkami, z uwzględnieniem praktyki szkolnej i aktualnej wiedzy oraz obowiązujących przepisów,
 - b) wykonanie zadania z użyciem narzędzi multimedialnych.

W przypadku nauczyciela urlopowanego lub zwolnionego z obowiązku świadczenia pracy na podstawie ustawy o związkach zawodowych, komisja egzaminacyjna będzie zapoznawać się ze sprawozdaniem z ostatnich 3 lat pracy, oraz przeprowadzi wyżej opisany egzamin.

Proponuje się, aby komisja kwalifikacyjna powołana na wniosek nauczyciela ubiegającego się o stopień nauczyciela dyplomowanego zapoznawała się z oceną pracy nauczyciela, sprawozdaniem z realizacji planu rozwoju zawodowego, a następnie przeanalizowała dorobek zawodowy nauczyciela mianowanego ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego na podstawie przedłożonej przez nauczyciela dokumentacji oraz przeprowadzonej rozmowy, podczas której nauczyciel:

- 1) zaprezentuje realizację jednego z wymagań na stopień nauczyciela dyplomowanego, którego opis i analiza nie była załączona do wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego;

2) odpowie na pytania członków komisji dotyczące wpływu działań i zadań zrealizowanych przez nauczyciela w okresie stażu na podniesienie jakości pracy szkoły, w której nauczyciel odbywał staż;

3) wykaże się umiejętnością analizy, wskazanego przez komisję, przypadku związanego z pracą nauczyciela, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów i określi cele dalszej pracy i własnego rozwoju.

W przypadku nauczycieli zatrudnionych na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne w urzędach organów administracji rządowej, kuratoriach oświaty, specjalistycznej jednostce nadzoru, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych lub organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich oraz szkołami przy zakładach karnych oraz nauczycieli urlopowanych lub zwolnionych od obowiązku realizacji tzw. pensum na podstawie przepisów o związkach zawodowych, komisja kwalifikacyjna zapozna się ze sprawozdaniem z ostatnich 3 lat pracy oraz przeanalizuje dorobek zawodowy nauczyciela na podstawie przedłożonej przez nauczyciela dokumentacji oraz przeprowadzonej rozmowy opisanej powyżej.

Przepisy §13–15 projektu rozporządzenia dotyczą prac komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnej oraz protokołu z prac komisji. Regulacje są tożsame z rozporządzeniem z dnia 1 marca 2013 r. ale proponuje się aby w protokole były odnotowywane także informacje o przebiegu części praktycznej egzaminu lub rozmowy kwalifikacyjnej. Organ powołujący komisję dla nauczyciela ubiegającego się o stopień nauczyciela dyplomowanego będzie przechowywał całość dokumentacji załączonej do wniosku o wszczęcie postępowania.

Przepis § 16 projektu rozporządzenia określa wzory: aktu nadania stopnia nauczyciela dyplomowanego, aktu nadania stopnia nauczyciela kontraktowego lub mianowanego oraz aktu nadania stopnia nauczyciela kontraktowego nadanego na podstawie art. 9a ust. 3 ustawy i aktu nadania stopnia nauczyciela mianowanego nadanego na podstawie art. 9a ust. 4 ustawy. W stosunku do rozporządzenia z dnia 1 marca 2013 r. proponuje się rozszerzenie katalogu wzorów o wzór aktu nadania stopnia nauczyciela mianowanego nadanego na podstawie art. 9a ust. 5 Karty Nauczyciela, na podstawie którego od dnia 1 września 2018 r. nauczyciele akademicki posiadający stopień naukowy oraz legitymujący się co najmniej 5 – letnim okresem pracy w szkole wyższej, z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole uzyskają stopień nauczyciela mianowanego. Na mocy przepisów przejściowych ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, stopień nauczyciela mianowanego otrzymują także nauczyciele posiadający stopień naukowy oraz legitymujący się co najmniej 5 –letnim okresem pracy w szkole wyższej, którzy w dniu 1 września 2018 r. będą zatrudnieni w szkole i do tego czasu nie otrzymają stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.

Projekt rozporządzenia przewiduje przepis przejściowy (§ 17), na podstawie którego do postępowań wszczętych na podstawie wniosków o podjęcie postępowania egzaminacyjnego i postępowania kwalifikacyjnego złożonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia będzie stosowało się rozporządzenie z 1 marca 2013 r.

Planuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2018 r. (§ 19 projektu rozporządzenia).

Przedmiot niniejszej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej. W szczególności regulacja nie mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. (98/415/WE) w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, s. 42).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Jednocześnie odnosząc się do § 12 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości by mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.